

Forfatter: Sthen, Hans Christensen

Titel: En liden Vandrebog

Citation: Sthen, Hans Christensen: "En liden Vandrebog", i Sthen, Hans Christensen: *En liden Vandrebog*, udg. af JENS LYSTER ; JENS HØJGARD , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1994, s. 318. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-sthen01val-shoot-idm140299306490400.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: En liden Vandrebog

T-41. Den Troende Sielis Aandelige Brudsang

2hendis] nl. sjælens. - **1,1-5AF Høyheden Brudgam]** 4.Mos.24,17; Lk.1,78; Joh.1,14; Joh.Åb.22,16f. - **1,8hedrlig]** hæderlig, fuld af hæder - **2,4Lilium]** lilje. - **3,1-3Du. Brynde]** hvor de fleste kilder har »indgyd« i lin.2, har Vb på dette sted »indlæg«, hvilket synes at være en bevidst rettelse for at forbedre metaforen. Vi må formode, at Sthen i sin tidligste version af oversættelsen har skrevet »indgyd« i overensstemmelse med Nicolais »*Geuß sehr tieff in mein Hertz hineyn/ du heller Jaspis vnd Rubin/ die Flamme deiner Liebe.*« Men Sthens ændring af forlæggets »mein Hertz« til »mit Hiertis Skrjn« får konsekvenser for verbet. For lige så *rigtigt* det er at *indgyde* frygt eller håb eller kærligheds brand *ihjertet*, lige så *forkert* er det at *indgyde* noget *i et skrin* Et skrin er et møbel, som man lægger noget *ind i* eller *ned i*. Men Sthens korrektion slog ikke an - **3,1Du.. Rubjn]** Joh.Åb.4,3. - **3,3Brynde]** brand, ild. - **4,2-3Naar.. Øye]** jf. 20,9; 25,5, 31,24 - **4,4Ogod]** identisk med 41 str.16,1. - **4,9-10Aff.. forlade]** jf.n.t. 42, str.4,2 - **5,2aff]** fra. - **6,2Zitter]** Citar, strengeinstrument. Om det store spektrum i datidens kirkelige musikinstrumenter se Skirne Helg Bruland: Om en norsk Musikktraktat fra 1662, Hymn.Medd 1973 19-38, især 28f. - **6,5iTuct oc ær]** jf. omkvædet »i tuct oc vdi ære« i Sthens bryllupssang *DEt er baade gaat oc lader vel*, aftrykt Hymn.Medd. 1982 93-95. - **6,8Iubilerer]** jubl, imp. - **6,10beujser]** viser. - **7,2-6Min. Elende]** jf. Joh.Åb.22,13-15. Alfa og omega er første og sidste bogstav i det græske alfabet - **7,4Loff]** lovsang - **7,7-8Amen lilde]** jf. Joh.Åb.22,17.20 - **7,8-10Kom.. trænge]** til denne Jesuslængsel findes der sidestykker i dansk middelalder: O alzo sødistæ herræ och gudh, kom nw snarligh til migh, och bidh icki lengi, thy ath mik lengæs ganzæ saare effther thik..«, MDB I 248,19-21 - **7,9Tøff]** tøv, imp. - **7,10mon trænge]** skubber til, trykker.

Den tyske salme *Wie schon leuchtet der Morgenstern*, Wack.V 394. der er forfattet af Philip Nicolai, kendes tidligst fra »Frewden Spiegel deß ewigen Lebens« Franckfurt 1599 Det er dog tænkeligt, at Sthen, der ma regnes for oversætteren, har kendt salmen fra et flyveskrift inden dette tidspunkt Den findes trykt i svensk overs. 1604 Sthens overs. kendes tidligst i en korrumperet afskrift (bl.a. mangler str.4) i Anna Gyldenstjernes hs. fra 1611 (se Tradering: Gy1611) Anden dansk overs. *Hvor skøn liuser den Morgen stiern* findes i »Tuende 319 Aandelige Viser, Den første paa Danske, den Anden paa Tydske, om Christo oc hans Aandelige Brud, som Doctor Philippus Nicolai dictede, vdsæt paa Danske aff Anders Rasmußøn Gryderup« Kbh.u.år (ekspl. Hielmstjerne 1356, KB).

Optrykt BH 267; BrandtUdvalg 44-46; Vb-1914 80-82 Litt.: Skaar 140; Brandt 82f; Paludan 694; Severinsen 516f; Thuner 6; ThunerSuppl.4, Frandsen 119; V.E.Brummer i Kh.Saml.6.rk. I 540f; Schiørring 34; Allan Arvastson. Morgonstjarnan. Svenska bearbetningar av Philipp Nicolais »Wie schon leuchtet der Morgenstern«, Psalm och Sång. Studier tillagnade Emil Liedgren, Malmø 1959 88-103; Mallings I 9-14; Jens Lyster i Hymn Medd.1973 174.

T-41 er ligesom T-40 citeret i store frit gengivne uddrag i Nsted 1625, se nærmere udredning under Tradering. T-41 er optaget i sin helhed i Udk20, UdkS, Th28, Tyghus 1630, Gryd3, Theoria 1632, Th34, Salmebog 1635, M2, APs, Udk42, Skonn., Udk53, M-C og KGr med flg. varr.: **1,2** saa klar oc nær] heel klar saa nær Theoria. - **1,2** nær] skier Gyl611; skeer Udk20. - **1,3** Fuld aff Sandhed] Aff Sandhed fuld Theoria. - **1,6** Fryder mig] Mig fryder Gy1611, Theoria. **1,6** mig] sig Skonn. - **2,1** lille Barn] Barn lidle Theoria. - **2,3** O] Ja Theoria. - **2,3** du] en UdkS. - **2,4** mit] min Theoria. - **2,8** Himmels] Himmelsk UdkS - **3,1** skinnende] skinnend Udk20. - **3,2** Indleg] Indgiff Gy1611; Indgyd Udk20. - **3,4** dig] dog Theoria. - **3,5** Elske] Dig elsk' Theoria. - **3,5** ær'] ære Udk20. - **3,9** Som monn'] At du Gy1611; Udk20 - **3,10** skille] stille Udk20. - **4,3** din] dit KGr - **4,3** din Miskundheds] Miskundhedsens Theoria - **4,4** Christ] Christe Skonn. - **4,5** Legem] ja Leg'm Theoria - **4,8** bliffue] ieg bliff'r Udk20 - **4,9** Aff] Vdaff Udk20. - **5,1** O HERre] oc HERre M-C - **5,10** Hoss dig i Herligheds] Ja i Herlighedsens Theoria - **6,2** Zitter oc Lut] Met Zitter, Luth Theoria. - **6,3** Lader eder nu] Nu lader eder Theoria. - **6,10** slig Ære] Æren slig Theoria. - **7,2** er Alpha] Alpha er Theoria. - **7,4** mig fører] fører mig Theoria. - **7,8** O milde] du milde UdkS, Theoria. - **7,9** Tøff] Tøffu Theoria. - **7,10** Hierte] Hiert Udk20. - **7,10** mon] monne APs. Af de mange nye læsemåder i Theoria (bearbejdelsen er aftrykt i Kh.Saml.6.rk.I 540f og skyldes biskop H.P.Resen) genfindes kun den i str.7,8 i en anden samling, så sammenfaldet er formodentlig tilfældigt. Resens rev. fik ingen betydning I KGr er T-41 brugt til indgang ved aftensang på 1.søndag i advent.